โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5

The Program of Digital Leadership for School Administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 5

ภานุวัฒน์ อดทน
Phanuwat Odthon
ธีระ รุญเจริญ
Teera Runcharoen
มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น
Sripatum University Khonkaen Campus
Email: phanuwat0903@gmail.com

(**Received**: May 28, 2024/ **Revisec**: December 30, 2024/ **Accepted**: December 27, 2024)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 2) สร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 3) ประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา มีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 154 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.80 - 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95 ระยะที่ 2 การสร้างและตรวจสอบความเหมาะสม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ระยะที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้วยค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ผลการวิจัยพบว่า: 1. สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็นเรียงลำดับความต้องการจำเป็น ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาระดับมืออาชีพยุคดิจิทัล 2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล 3) ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล 4) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล 2. โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมและเครื่องมือการพัฒนา 5) การวัดและ

ประเมินผล ผลการตรวจสอบและประเมินความเหมาะสม พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3. ผลการประเมินความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ของโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: โปรแกรมพัฒนา; ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลว ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research article were 1) to study the current condition, desired conditions, and necessary needs of Leadership Development in the Digital Era. 2) to create and examine the appropriateness of the Leadership Development in the Digital Era program. 3) to evaluate the feasibility and usefulness of Leadership Development the Digital Era program. The research was divided into 3 phases: Phase 1: Study of the current condition, desired condition, and necessity needs. The sample group consisted of 154 school administrators. The informants consisted of 3 school administrators. The tools used in the research were questionnaires and semi-structured interviews. Phase 2: creation and examination of the appropriateness of the Leadership Development program in the Digital Era, the informants 7 experts through discussion. Phase 3: evaluating the feasibility and usefulness. The informants consisted of 15 school administrators, who had taken in using the program. The tools used in the research include a feasibility and usefulness assessment form. Statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation, Priority Needs Index(PNI), Index of discrimination**,** and Reliability test. The results of the research showed that: 1. Results of the study of components, current conditions, desired conditions, necessity needs, and guidelines for Developing Leadership in the Digital era; 1.1 Components of Leadership Development in the digital era were 1) having a vision in the digital era,2) creating a learning culture in the digital era,3) The professional of Leadership Development in the digital era,4) being a citizen in the digital era. 1.2 current condition overall was at a high level, and 1.3 desirable condition was at the highest level. 2. Results of the suitability assessment by experts. The overall picture is appropriate at the highest level. 3. Results of the evaluation of feasibility and usefulness. Overall, the possibility and usefulness are at the highest level.

Keywords: Development program; Leadership in the digital era; school administrators

1. บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้านวิทยาการของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โลกไร้พรมแดน ซึ่งมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ทุกชาติทุกภาษารวมทั้งประเทศไทย ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่ต้องปรับให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับตัวให้เข้ากับโลกแห่งความรู้ที่ใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อให้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีได้ก้าวเข้ามามีบทบาทกับชีวิตประจำวันมากขึ้นในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเดินทาง การสื่อสาร การศึกษา ซึ่งเทคโนโลยีได้เข้ามาช่วยให้มีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น ประเทศไทยจึงได้ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยี โดยระบุไว้ในหมวด 9 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตั้งแต่มาตรา 63 ถึง มาตรา 69 เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับการจัดการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษามาโดยตลอด จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การที่จะพัฒนาคนในชาติให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงนั้น ต้องอาศัยระบบการศึกษาเป็นสำคัญ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาการศึกษาทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอย่างรีบด่วนโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาและครู เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ สำหรับการจัดการเรียนรู้ในอนาคต (จิณณวัตร ปะโคทัง, 2561: 3-4)

การบริหารสถานศึกษาเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะผู้นำนโยบายของรัฐไปสู่การปฏิบัติ และเป็นผู้ประสานกิจกรรมของสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ในการอำนวยการช่วยเหลือและสนับสนุนให้การปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาเป็นไปโดยสะดวก กล่าวคือ เป็นผู้ริเริ่ม ให้คำปรึกษาแนะนำ และประสานงาน เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีหน้าที่นำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จโดยการบริหารจัดการสถานศึกษาของตน การบริหารสถานศึกษาในยุคของการปฏิรูปและการกระจายอำนาจทางการศึกษาไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่า โรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก จากการกระจายอำนาจดังกล่าว ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับอำนาจในการตัดสินใจ เพื่อการบริหารการศึกษามากขึ้น ทั้งในด้านศาสตร์แห่งการบริหารเฉพาะตนและศิลป์ในการบริหารจัดการที่เหมาะสม ซึ่งความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษามิได้อยู่ที่กฎหมาย แต่ขึ้นอยู่กับความเข้าใจ ความจริงใจ และภาวะผู้นำ ของผู้มีอำนาจรับผิดชอบในการจัดการศึกษาของประเทศด้วย (สมาน อัศวภูมิ, 2551: 28) สถานศึกษาเป็นองค์การประเภทหนึ่งที่รวมเอาสมาชิกที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานอย่างเดียวกัน เข้ามาปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายคือการ

จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคน และบุคคลสำคัญที่มีส่วนผลักดันสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ ก็คือ ผู้นำหรือผู้บริหารสถานศึกษานั่นเอง ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการปกครองบังคับบัญชา หรือมีภาวะผู้นำที่สามารถจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาหรือครูในโรงเรียนให้มีความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ และเต็มความสามารถ หรือเรียกว่าร่วมมือทั้งด้านร่างกายและจิตใจแล้วหลอมเข้าเป็นหนึ่งเดียวกันกับผู้นำ เพื่อให้สามารถดำเนินงานไปสู่จุดมุ่งหมายตามที่สถานศึกษานั้นวางวัตถุประสงค์ไว้ โรงเรียนที่มีประสิทธิผล คือ โรงเรียนที่สามารถปฏิบัติสำเร็จได้ตามเป้าหมาย โดยปัจจัยที่มีส่วนผลักดันโรงเรียนให้ไปสู่ความสำเร็จได้ก็คือ ผู้นำหรือผู้บริหารโรงเรียน ดังนั้น ภาวะผู้นำจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานของโรงเรียน (พนารัตน์ หุ่นเอี่ยม, 2559: 2)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 มีนโยบายสนับสนุนและส่งเสริมการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการศึกษาทั้งด้านโครงสร้าง ด้านระบบบริหารจัดการ และการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติให้พร้อมที่จะก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวทางในการบริหารจัดการในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและอนาคต การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลตามความต้องการนั้นภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาที่จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย 4.0 ให้มีประสิทธิภาพและนำไปสู่การบริหารงานที่สอดรับกับการพัฒนาการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประเทศชาติต่อไป

จากความสำคัญดังกล่าว ภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ภายใต้องค์ประกอบภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาดิจิทัล 4 ด้าน คือ1) การมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล 2) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล 3) การพัฒนาระดับมืออาชีพ 4) การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล พร้อมทั้งศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาปรับปรุง แก้ไข และวางแผนในการเสริมสร้างให้ผู้บริหารภาวะผู้นำด้านดิจิทัลในยุคดิจิทัลเพื่อการบริหารสถานศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

2.2 เพื่อสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

2.3 เพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอขอบเขตเนื้อหา ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 1.1 การศึกษาองค์ประกอบการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการสังเคราะห์เอกสาร

3.1 ขอบเขตเนื้อหา

องค์ประกอบของการพัฒนาพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การมีวิสัยทัศยน์ยุคดิจิทัล 2) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล 3) การพัฒนาระดับมืออาชีพยุคดิจิทัล 4) การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

องค์ประกอบของโปรแกรม ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 วิธีเนื้อหา องค์ประกอบที่ 4 กิจกรรมและเครื่องมือการพัฒนาองค์ประกอบที่ 5 การวัดและประเมินผล

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเคราะห์เอกสาร และการวิเคราะห์เอกสารการศึกษาองค์ประกอบของการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งเผยแพร่เป็นตำรา เอกสาร หรือเผยแพร่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 1.2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 233 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 154 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 154 คน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามความต้องการภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล 2) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุค

ดิจิทัล 3) ด้านการพัฒนาระดับมืออาชีพ 4) ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

2) วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

ศึกษาค้นคว้าแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา หาคุณภาพของแบบสอบถาม ผลการหาค่า IOC ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง .80-1.00 นำเครื่องมือที่ได้ไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาหาค่าอำนาจจำแนกของแบบประเมินเป็นรายข้อ ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.415 ถึง 0.756 มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) ของสภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.887 และสภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ 0.920 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามในรูปแบบของกูเกิลฟอร์ม (Google form) จำนวน 154 คน

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามในตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ (ขอบเขตเนื้อหา) โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Need Assessment)

ขั้นตอนที่ 1.3 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice)

1.3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดคุณสมบัติของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำมาเป็นกรณีศึกษา โดยพิจารณาจากสถานศึกษาที่มีผลงานด้านการบริหารยุคดิจิทัล ระหว่างปี พ.ศ. 2564 – พ.ศ.

2566 อย่างต่อเนื่อง จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 3 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

กำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 นำร่างแบบสัมภาษณ์ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม และการใช้ภาษา จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น เพื่อนำไปส่งถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในการขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ในสถานศึกษาของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เก็บเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 3 คน

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์การพัฒนาของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามาสรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปประเด็นจากการสัมภาษณ์และนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ระยะที่ 2 การสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของโปรแกรมการพัฒนาการโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

ในการสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 การยกโปรแกรมการพัฒนาการโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

นำผลการศึกษาจากระยะที่ 1 มาเป็นข้อมูลในการยกร่าง ตามกรอบแนวคิดในการวิจัยประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1 หลักการ 2 วัตถุประสงค์ 3 เนื้อหา 4 กิจกรรมและเครื่องมือการพัฒนา 5 การวัดและประเมินผล ปรับปรุง แก้ไข ร่างโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

ในการตรวจสอบยืนยันโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์การพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

2.1) ร่างโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

2.2) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มีวิธีการสร้าง ดังนี้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น เพื่อนำไปส่งถึงผู้ทรงคุณวุฒิในการขอความอนุเคราะห์เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ส่งหนังสือถึงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มพร้อมกับเอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิก่อนล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วัน เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม ดำเนินการสนทนากลุ่มตามวันและเวลาที่กำหนด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) มาปรับปรุงแก้ไขร่างโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 2.3 การประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

ในการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็น ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน (ชุดเดิม) ใช้แบบประเมินความเหมาะสมเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ระยะที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาปีการศึกษา 2566 จำนวน 15 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง จากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียการใช้โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัล โดยแบ่งออกเป็น ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 13 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน ใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ) วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ แจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4. ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าความต้องการจำเป็น โดยรวมรายด้าน

องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัล	สภาพปัจจุบันสภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น (PNI)			ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน		$\bar{X}$	ระดับการดำเนินงาน	D	I	$\frac{(I-D)}{D}$	
1. การมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล	3.94	0.43	มาก	4.85	0.55	มากที่สุด	3.94	4.85	0.231	2
2. การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล	4.07	0.45	มาก	4.90	0.52	มากที่สุด	4.07	4.90	0.204	4
3. การพัฒนาระดับ	3.87	0.39	มาก	4.79	0.57	มากที่สุด	3.87	4.79	0.238	1

มืออาชีพยุคดิจิทัล										
4. การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล	4.00	0.36	มาก	4.90	0.51	มากที่สุด	4.00	4.90	0.225	3
โดยรวม	3.97	0.41	มาก	4.86	0.54	มากที่สุด				

จากตารางที่ 1 พบว่า

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัลและด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน การมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล และการพัฒนาระดับมืออาชีพยุคดิจิทัล

1.2 ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัลและด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน การมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล และการพัฒนาระดับมืออาชีพยุคดิจิทัล

1.3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการพัฒนาระดับมืออาชีพยุคดิจิทัล ลำดับที่ 2 ด้านการมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล ลำดับที่ 3 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ลำดับที่ 4 การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล

2. ผลการสร้างโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

2.1 ผลการสร้างโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 เนื้อหา ประกอบด้วย 4 Module ดังนี้ Module 1 การมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล Module 2 การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้

ยุคดิจิทัล Module 3 การพัฒนาระดับมืออาชีพยุคดิจิทัล Module 4 การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล องค์ประกอบที่ 4 กิจกรรมและเครื่องมือการพัฒนา องค์ประกอบที่ 5 การวัดและประเมินผล

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยผู้ทรงวุฒิ 7 ท่าน พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยผู้อำนวยการสถานศึกษา 15 ท่าน ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนโนนหันนาหนองทุ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด

5. อภิปรายผล

จากการศึกษาโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

1.1 สภาพปัจจุบันการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนาตนเอง ดังที่ ธีระ รุญเจริญ และคณะ (2560) กล่าวถึงความหมายของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว สามารถบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าไปในกระบวนการขององค์การ มีภาวะผู้นำในด้านดิจิทัลเป็นผู้นำในด้าน ICT สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ กรณัฏฐ์ ตาแปง (2563) เรื่อง บทบาทภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารยุคดิจิทัลในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่สลองใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า 1) ผลการศึกษาบทบาทภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารยุคดิจิทัลในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่สลองใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

1.2 สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพที่พึงประสงค์โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนำมาวิเคราะห์ผล พบว่า สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 มีความต้องการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัล เพื่อให้เกิดกด้าวมันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาในยุคดิจิทัล ดังที่ ปณตนนท์ เถียรประภากุล(2561) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล หมายถึงผู้ที่มีคุณลักษณะที่ดี มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ สมรรถนะ มีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารงานจะต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ทั้งค่านิยม ความเชื่อ ประเพณีวัฒนธรรมตลอดจรความเปลี่ยนแปลงนโยบาย สังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและพัฒนาการจัดการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของครูและบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งมีอิทธิพลที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการปฏิบัติงานภายใต้ความไว้วางใจ ความร่วมมือ ความเชื่อมั่นความศรัทธา อันจะส่งผลต่อการดำเนินงานในสถานศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมาย สอดคล้องกับ ปาณัสม์ ชุมภูยาละ (2563) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.3 ลำดับความต้องการจำเป็นการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การพัฒนาระดับมืออาชีพยุคดิจิทัล ลำดับที่ 2 การมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล ลำดับที่ 3 การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ลำดับที่ 4 การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ดังที่ รัตติภรณ์ จงวิศาล (2556) กล่าวถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงในโลกโลกาภิวัตน์ว่า การเปลี่ยนแปลงเป็นความรับผิดชอบของผู้บริหาร และสิ่งที่ต้องการของสังคมในยุคปัจจุบัน คือภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลสูง มีความจำเป็นที่จะต้องกระตุ้นและเอื้ออำนวยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในยุคสังคมแห่งความรู้และการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมภายนอก ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและการจะนำการเปลี่ยนแปลงเพื่อไปสู่เป้าหมายสิ่งที่ดีกว่า จะต้องเริ่มเปลี่ยนแปลงเพื่อไปสู่เป้าหมายสิ่งที่ดีกว่า จะต้องเริ่มเปลี่ยนแปลงที่ตัวเองก่อน และจะต้องกระตุ้นให้ผู้อื่นมีการเปลี่ยนแปลงตาม เพื่อจะนำผู้อื่นไปสู่เป้าหมายของยุคดิจิทัลที่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ที่หลากหลาย สอดคล้องกับ ณัฏฐณิชา พรปทุมชัยกิจ (2564) เรื่อง ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหารมิอาชีพ มีความต้องการจำเป็นในระดับมากที่สุด

2. ผลการสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ 1)

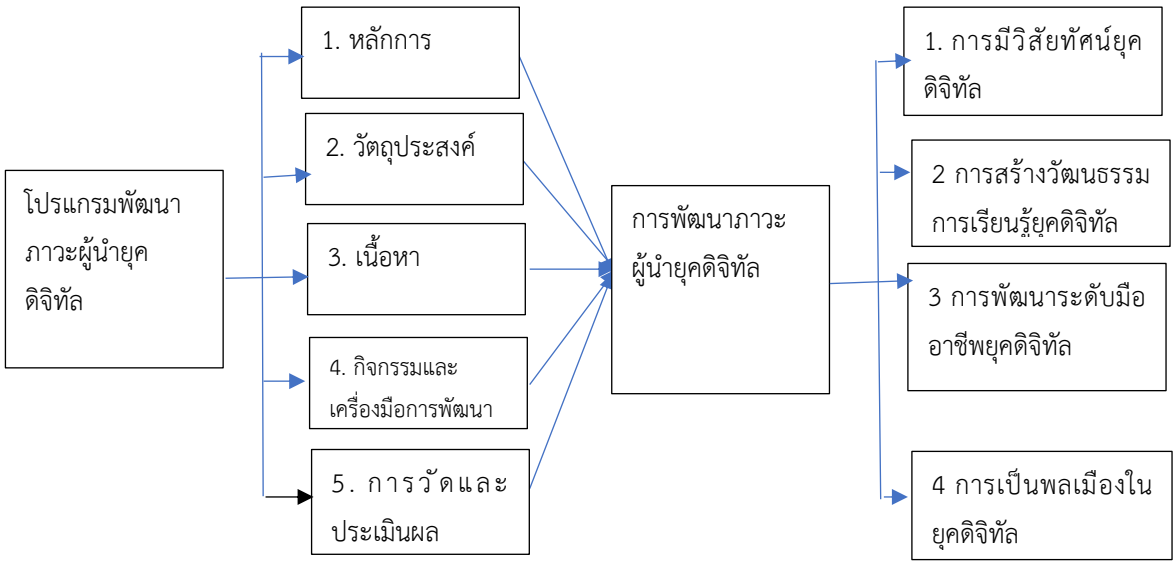
หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา ประกอบด้วย 4 Module ดังนี้ Module 1 การมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล Module 2 การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล Module 3 การพัฒนาระดับมืออาชีพยุคดิจิทัล Module 4 การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล 4) กิจกรรมและเครื่องมือการพัฒนา ประกอบด้วย วิธีการพัฒนา 70:20:10 เช่น 1. การศึกษาด้วยตนเอง 2. การฝึกอบรม 3. การรวมกลุ่มทำงาน และ 4. การศึกษาดูงาน 5) การวัดและประเมินผล ประกอบด้วย 1. การประเมินความรู้ความเข้าใจ ก่อน – หลัง การพัฒนา 2. การประเมินภาวะผู้นำยุคดิจิทัล 3. การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมพัฒนา ผลตรวจสอบยืนยันและประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5โปรแกรมประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเรียนรู้ด้วยตนเอง การอบรม การสัมมนา การฝึกปฏิบัติ หรือแบบทดสอบที่ออกแบบมาเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้และพัฒนาทักษะของผู้เข้าร่วมโปรแกรม การวัดผลและประเมินการพัฒนาก็อาจถูกนำเข้ามาเพื่อปรับปรุงโปรแกรมในอนาคต โปรแกรมการพัฒนานี้มีความสำคัญเนื่องจากช่วยให้ผู้เข้าร่วมสามารถพัฒนาความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับงานของตนได้และยังส่งผลในการเพิ่มประสิทธิภาพและความเชี่ยวชาญในการบริหาร ผลลัพธ์ของโปรแกรมสามารถเป็นประโยชน์ทั้งต่อบุคลากรและองค์กรในทางในระยะยาว สอดคล้องกับการวิจัย ลภัสรดา ภาราสิริสกุล และชยากานต์ เรืองสุวรรณ (2566) ได้วิจัยเรื่อง โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคามโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับกับงานวิจัยของ สาคร น้อมระวิ (2565) ได้ศึกษาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดผลการวิจัยพบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ประเมินโดยผู้อำนวยการสถานศึกษา 15 ท่าน ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนโนนหันนาหนองทุ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 มีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ กนกพิชญ์ สรรพศรี และ พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิร (2565) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ประกอบด้วย 1) หลักการและความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรม 5) การวัดและประเมินผล ซึ่งผลการประเมินโปรแกรมโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับ ยงยุทธ ไชยชนะ (2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะนำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีองค์ประกอบของ

โปรแกรม ประกอบด้วย1)หลักการ 2วัตถุประสงค์ 3)เนื้อหา 4วิธีดำเนินการ และ: 5)การประเมินผลโปรแกรม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

6. องค์ความรู้ที่ได้รับ

โปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ประกอบด้วย 1. หลักการของรูปแบบ 2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3. วิธีดำเนินการ 4. แนวทางการประเมินรูปแบบ 5. เงื่อนไขความสำเร็จ ส่วนองค์ประกอบของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล 2) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล 3) การพัฒนาระดับมืออาชีพยุคดิจิทัล 4) การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต้องกำหนดนโยบายการภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน กำกับ ติดตาม และประเมินผลเป็นระยะ โดยพิจารณาจากลำดับความต้องการจำเป็น ที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด

2) จากผลการวิจัยที่พบว่า การพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ประกอบด้วย 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล 2) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล 3) ด้านการพัฒนาระดับมืออาชีพยุคดิจิทัล 4 ด้านการเป็นพลเมือง

ในยุคดิจิทัล ซึ่งผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ได้นี้นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

7.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการวิจัยและการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของครู

2) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารถสานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

8. เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กรณัฏฐ์ ตาแปง. (2563). *บทบาทภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารยุคดิจิทัลในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่สลองใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3*. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยพะเยา.

กนกพิชญ์ สรรพศรี. (2565). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์*. 6(1), 27-38.

จิณณวัตร ปะโคทัง. (2561). *ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ณัฏฐณิชา พรปทุมชัยกิจ (2564). *ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ ยโสธร*. สาขาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.

ธีระ รุญเจริญ และวรสิทธิ์ รัตนวราหะ สุจรรยา ขาวสกุล. (2560). *ผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล.* รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติครุศาสตร์วิจัย ครั้งที่ 3 วันที่ 29 กรกฎาคม 2560 (หน้า 142). ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย.* พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

ปณตนนท์ เถียรประภากุล (2561) . ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0. *วารสารวิชาการ Veridian E – Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ*. 11(2), 1998-2013.

ปาณัสม์ ชุมภูยาละ. (2563). แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

อุตรดิตถ์ เขต 2. *วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.* 10(1), 137-143.

พนารัตน์ หุ่นเอี่ยม. (2559), *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กรศึกยาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ยงยุทธ ไชยชนะ. (2562). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

รัตติภรณ์ จงวิศาล. (2556). *ภาวะผู้นำ ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลภัสรดา ภาราสิริสกุล และชยากานต์ เรืองสุวรรณ. (2566). โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*. 7(2), 257-269.

สมาน อัศวภูมิ**. (**2551**).** *การบริหารการศึกษาสมัยใหม่: แนวคิด ทฤษฎีและการปฏิบัติ.* พิมพ์ครั้งที่ 4. อุบลราชธานี: หจก.อุบลกิจออฟเซทการพิมพ์.

สาคร น้อมระวี. (2565). โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์.* 9(1), 20-33.

ภาษาอังกฤษ

Atsawaphum S. (2008). *Modern Educational Administration: Concepts, Theories, and Practices*. 4th ed. Ubon Ratchathani: Ubonkit Offset Printing Co., Ltd.

Chaichana Y. (2019). *Development of a program to enhance creative leadership of school administrators under the Office of the Secondary Educational Service Area 29.* Master of Education thesis, Educational Administration and Development Program, Graduate School, Maha Sarakham University.

Chongwisan R. (2013). *Leadership: Theory, Research, and Approaches to Development.* Bangkok: Chulalongkorn University Press.

Chumphuayala P. (2020). Guidelines for promoting leadership characteristics of digital transformation of school administrators in educational opportunity expansion schools under the Office of the Primary Educational Service Area 2, Uttaradit.

Journal of Graduate Studies and Social Sciences, Uttaradit Rajabhat University. 10(1), 137-143.

Hun-iem P. (2016). *Leadership of school administrators in Kaeng Hang Maeo District, under the Office of the Primary Educational Service Area 1 Chanthaburi.* Master's thesis. Graduate School: Burapha University.

Nomrawee S. (2022). Innovative Leadership Development Program for School Administrators under the Vocational Education Office, Roi Et Province. *Journal of Mahachulalongkornrajavidyalaya University.* 9(1), 20-33.

Phakotang C. (2018). *Digital-Age Leadership for Professional School Administrators.* Ubon Ratchathani: Ubon Ratchathani Rajabhat University.

Phonpathumchaikit N. (2021). *Digital-Age Leadership of School Administrators Office of Secondary Education Area, Sisaket, Yasothon.* Department of Educational Administration. Faculty of Education. Sisaket Rajabhat University.

Pharasirikul L. et al. (2023). Innovative Leadership Development Program for School Administrators under the Office of the Secondary Education Service Area, Mahasarakham. *Journal of Local Administration and Innovation.* 7(2), 257-269.

Runcharoen T., et al. (2017). Digital Era School Administrators. *Proceedings of the 3rd National Academic Conference and Research Presentation on Education Research, July 29, 2017 (Page 142).* Lampang: Lampang Rajabhat University.

Sanphasri K. (2022). Development of a Program to Enhance Innovative Leadership of School Administrators in the 21st Century, Kalasin Primary Educational Service Area Office 1. *Journal of Buddhist Philosophy Evolution*. 6(1), 27-38.

Srisat B. (2017). *Statistical Methods for Research.* 5th ed. Bangkok: Suwiriyasan.

Tapang K. (2020). *The Role of Educational Leadership of Digital-Age Administrators in the Mae Salong Educational Development Network Expansion Schools, Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3.* Independent Study for Master of Education. Phayao University.

Thianprapakul P. (2018). Leadership of School Administrators in the Era of Education 4.0. *Veridian E-Journal, Thai Edition, Humanities, Social Sciences and Arts.* 11(2), 1998-2013.